

Vuoden 2021 talousarvion muutos

KH 20.09.2021 § 376
10/02.02.00.00/2020

Vuoden 2021 talousarvio on peruskaupungin osalta 5 milj. euroa alijäämäinen. Vesi -liikelaitos ja rahastot mukaan lukien vuoden 2021 talousarvio tasapainossa.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaan kevään talousarviomuutoksen jälkeen esille tulleet talousarviomuutostarpeet pyritään kokoamaan yhteen ja käsittelemään ne kootusti kaupunginvaltuustossa syyskuussa. Lauta- ja johtokuntien mahdollisten talousarviomuutosesitysten käsittely tulee ajoittaa em. aikataulun mukaisesti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on esittänyt muutoksia vuoden 2021 talousarvioon. Myös eräitä muita muutoksia on tarpeen tehdä.

Peruskaupunki

Käyttötalous

Kaupunginhallituksen toimialueella on tarpeen tarkistaa tulosalueen 120 Yleishallinto sekä 150 Konsernipalvelut talousarvioita. Tulosalueen 120 Yleishallintoon on tarpeen lisätä kaupungin johtokeskuksen muutostöiden kulut (155 000 euroa), joita ei ole huomioitu alkuperäisessä talousarviossa. Lisäksi tulosalueelta siirretään eläkemenoperusteisiin maksuihin tehtyä varausta tulosalueelle 150 Konsernipalvelut 110 000 euroa. Em. muutosten ohella yleishallinnon tulosalueen sisällä tehdään myös eräitä vastuualueiden välisiä siirtoja.

Tulosalueella 150 Konsernipalvelut huomioidaan eläkemenoperusteisiin maksuihin tehdyn varauksen siirtyminen yleishallinnon tulosalueelta. Lisäksi varausta on tarpeen korottaa 20 000 eurolla aiempaan arvioon nähden. Tulosalueelle kohdistuu myös keskusarkiston siirrosta uusiin tiloihin aiheutuneet kustannukset, joita ei huomioitu alkuperäisessä talousarviossa, koska siirron tarkka kustannusvaikutus ei ollut tiedossa. Talousarviota on tämän johdosta tarpeen tarkistaa 46 000 eurolla.

Vuoden 2021 aikana on toteutettu tarkistus kaupungin ja Meidän IT ja talous Oy:n väliseen sopimukseen palkkahallinnon työnjaon osalta. Tämän johdosta Meidän IT ja talous Oy:ltä siirtyi resurssia kaupungille ja vastaavasti yhtiön palveluista veloittama laskutus pienenee. Muutos lisää konsernipalveluiden tulosalueen palkkakustannuksia noin 100 000 eurolla, vastaava säästö kohdistuu toimialoille pääasiassa henkilöstön "palkkapussien" suhteessa. Muutoksesta valtaosa kohdistuu hyvinvoinnin toimialalle ja on huomioitu toimialan kuluvan vuoden ennusteissa ja siten talousarviomuutosluvuissa. Konsernipalveluiden tulosalueella on tarpeen tarkistaa talousarviota myös kaupunginhallituksen 12.4.2021 § 158 turvallisuus- ja valmiusasioiden organisointia koskevan päätöksen johdosta. Kustannusvaikutus vuodelle 2021 hyväksyttyyn talousarvioon nähden on noin 14 000 euroa. Em. muutosten lisäksi konsernipalvelujen tulosalueen sisällä tehdään myös eräitä vastuualueiden välisiä siirtoja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 24.8.2021 § 63 esittänyt muutoksia vuoden 2021 talousarvioon. Esityksen mukaan toimialan talous- ja hallintopalveluista siirretään määrärahoja 70 000 euroa koulutuspalveluihin ja 100 000 euroa varhaiskasvatuspalveluihin. Kyseessä on toimisto- ja hallintotyön kustannusten kohdentamiseen liittyvä muutos.

Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden tulosalueelle esitetään 1,279 miljoonan euron pienennystä määrärahoihin, josta isoin osa koostuu koulutuspalveluihin tehtävästä määrärahojen siirrosta ja pienempi osa pääasiassa hankkeiden jaksotuksesta.

Koulutuspalveluiden tulosalueelle esitetään siirrettäväksi 1,35 milj. euroa hyvinvoinnin edistämisen palveluista ja 70 000 euroa hyvinvoinnin talous- ja hallintopalveluista. Lisäksi tulosalueelle esitetään määrärahamuutosta n. 1,5 milj. euroa, josta 0,5 milj. euroa on oppivelvollisuuden laajentamisesta johtuvaa ja 1 milj. euroa henkilöstökuluista ja koronasta aiheutuneista lisäkustannuksista johtuvaa. Tulosalueelle esitetään yhteensä 2,96 milj. euron talousarviomuutosta.

Varhaiskasvatuspalveluiden tulosalueelle esitetään talousarviomuutosta yhteensä 1,32 milj. euroa, josta 100 000 euroa on siirtoa hyvinvoinnin talous- ja hallintopalveluista. Menojen kasvu noin 2 milj. euroa johtuu henkilöstömenojen ja yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelimenojen kasvusta, kun taas kotihoidon tuen kustannukset ja perhepäivähoidon menot pienentyvät noin 0,8 milj. euroa. Näiden lisäksi varhaiskasvatuksen tulokertymä jää hieman arvioitua pienemmäksi.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta on esittänyt muutosta liikuntapalveluiden talousarvioon 1,05 milj. euron verran, mistä 0,9 milj. euroa johtuu koronasta aiheutuvasta tulojen menetyksistä (palveluiden kysynnän alentuminen) ja 0,15 milj. euroa toimintamenoista, valtaosin ulkoliikuntapaikkojen hoidon kustannuksista. Kulttuuripalveluiden talousarvioon esitetään 0,1 milj. euron muutosta, mikä johtuu koronan aiheuttamista tulojen menetyksistä (palveluiden kysynnän alentuminen), toisaalta toimintamenot myös pienentyvät.

Investointiosa

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on esittänyt muutosta 22.4.2021 § 28 investointiosaan. Lautakunnan vuoden 2020 talousarviossa oli varauduttu Marjalan koulun, Tuupovaaran koulun, Pielisjoen koulun sekä Joensuun Lyseon lukion kalustamisiin. Näissä kohteissa hankintojen toimitukset jäivät osittain vuoden 2021 puolelle, joten myös investointimeno kohdistuu vuodelle 2021. Lisäksi Nepenmäen koulun käsityöluokan varustamisen viimeistely on jäänyt aiemmin kesken, jonka viimeistely on sovittu tehtäväksi sitten kun toiminta sitä vaatii. Varhaiskasvatuksessa aloitettiin loppuvuonna 2020 Jukolankadun päiväkodin ensikertainen kalustaminen, myös tässä kohteessa loput toimituksista jäivät vuoden 2021 puolelle ja siten kohdistuvat vuoden 2021 investointimenoiksi.

Em. muutosten johdosta koulutuspalvelujen tulosalueen investointimenoja on tarpeen korottaa 366 000 eurolla ja varhaiskasvatuspalvelujen tulosalueen 21 000 eurolla.

Tuloslaskelma

Verotulot ovat kehittyneet kuluvana vuonna syksyllä 2020 arvioitua paremmin. Kunnallisverokertymäksi arvioitiin talousarviossa 231 milj. euroa. Kuntaliiton koko maan arvioihin perustuen kunnallisverokertymän voidaan arvioida ylittävän talousarvion 7 milj. eurolla. Yhteisöverokertymäksi puolestaan arvioitiin 26 milj. euroa. Tämän hetken arvion mukaan yhteisöveroja kertynee noin 2,5 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Lisäksi kiinteistöverokertymä on ylittämässä talousarvion noin 0,5 milj. eurolla. Kiinteistöverokertymän osalta muutosta selittää tilitysrytmin muutos, jonka johdosta osa vuodelle 2020 kuuluvista kiinteistöverotuloista siirtyi vuoden 2021 puolella tilitettäväksi.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän tehtyjen valtionosuuspäätösten perusteella noin 0,2 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Talousarvion valtionosuuspäätöstä voidaan tarkistaa arvion mukaisesti.

Rahoituskulujen arviota voidaan pienentää kuluvan vuoden ennusteen perusteella 0,54 milj. eurolla. Toisaalta rahoitustuottojen arviota on tarpeen pienentää 0,13 milj. eurolla.

Arvon alentumisissa tulee huomioida Pohjois-Karjalan pääomasijoitusrahaston kaupungin osuuteen kohdistuvat alaskirjaukset. Rahaston sopimuksen mukaan tulojen jaossa kaupungin pääomapanoksesta palautettavana osuutena huomioidaan vain ELY-keskuksen avustuksen osuus. Kirjanpidon varovaisuuden periaate huomioiden kaupungin osuudesta kuluvana vuonna tehdyt

pääomasijoitukset tulee huomioida alaskirjauksina. Alaskirjausten määräksi arvioidaan 0,1 milj. euroa. Tuloslaskelman alaskirjausten määrään tulee vaikuttamaan lisäksi käytöstä kokonaan tai osittain poistettujen rakennusten alaskirjaukset. Näiden määrä tarkentuu loppuvuoden aikana.

Suunnitelman mukaisia poistojen määrä on arvioitu 0,3 milj. euroa talousarviossa arvioitua suuremmaksi, mikä on huomioitu tuloslaskelman muutosesityksessä.

Rahoituslaskelma

Käyttötalousosan ja investointiosan muutokset vaikuttavat rahoituslaskelmaan.

Rahoituslaskelmassa varauduttiin kolmassijalainojen myöntämiseen Joensuun Kodit Oy:n peruskorjaushankkeisiin 0,5 milj. eurolla. Kaupunginhallitus on 26.4.2021 § 188 päättänyt huomioida kolmassijalainojen määrärahan korotuksen kuluvan vuoden osalta 0,10 milj. eurolla. Määrärahalisäyksen taustalla on Joensuun Kotien peruskorjaushankkeiden ajoittuminen: vuonna 2020 kolmassijalainoja varauduttiin myöntämään 0,5 milj. eurolla, mutta varauksesta jäi hankkeiden ajoittumisen johdosta käyttämättä 0,37 milj. euroa.

Talousarviossa varauduttiin nostamaan uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 54 milj. euroa. Vuoden 2021 ylijäämäinen tulosenuste pienentää kuluvan vuoden lainatarvetta. Toisaalta kaupungin maksuvalmiuden tilanne oli vuoden 2021 alussa ennakoitua parempi valtion joulukuussa maksamien koronatukien johdosta, mitä ei huomioitu vuoden 2021 lainatarvetta arvioitaessa. Näistä syistä johtuen uuden lainan tarve on aiemmin arvioitua pienempi. Uutta pitkäaikaista lainaa varaudutaan nostamaan 30 milj. euroa. Lisäksi maksuvalmiutta varmistetaan lyhytaikaisella kuntatodistusrahoituksella. Rahoituslaskelman lyhytaikaisen rahoituksen muutokseksi vuoteen 2020 nähden arvioidaan 9 milj. euroa.

Vuodenvaihteen 2020-2021 maksuvalmiuden tilanne huomioidaan rahoituslaskelman kohdassa muut maksuvalmiuden muutokset.

Taloudelliset ja määrälliset tavoitteet

Talousarvion määrärahoja koskevien muutosten yhteydessä on arvioitava myös toiminnallisten sekä taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutumista.

Edellä esitetyistä euromääräisistä muutoksista sekä mm. koronapandemian aiheuttamista toiminnan muutoksista aiheutuu muutostarpeita talousarviossa asetettuihin taloudellisiin ja määrällisiin tavoitteisiin. Muutokset on huomioitu pykälän liitteissä olevissa taulukoissa. Toiminnallisiin tavoitteisiin ei ole esitetty muutoksia.

Rahastot

Tulevaisuus- ja elinkeinorahaston tilikauden tulostavoitteeksi vuodelle 2021 on arvioitu 2,4 milj. euroa. Kaupunginhallitus päätti keväällä 2021 tulevaisuusrahaston toisen varainhoitajan kilpailuttamisesta. Muutoksen johdosta vaihtuneen varainhoitajan salkussa olleet rahastot myytiin, minkä seurauksena kirjanpitoon kirjautui kertaluontoinen arvopapereiden luovutusvoitto. Varat on sijoitettu uuden varainhoitajan toimesta uudelleen. Rahastojen tilikauden tulostavoite voidaan tässä vaiheessa nostaa 11,5 milj. euroon.

Rahaston sääntöjen mukaan rahaston pääomaa kartutetaan tilikauden tuloksen mahdollistamissa rajoissa lisäämällä siihen kunkin vuoden aloittavan taseen mukaiselle pääomalle laskettu rakennuskustannusindeksin suhteellista muutosta vastaava tuotto. Rakennuskustannusindeksin suhteellinen muutos lasketaan vertaamalla indeksin marraskuun lukuja peräkkäisinä vuosina. Kaupungin sekä rahastojen tulosennusteen osoittaessa ylijäämää, talousarviomuutoksessa huomioidaan rahaston sääntöjen mukainen rahastosiirto. Rahastosiirroksi on tässä vaiheessa arvioitu 2,5 milj. euroa. Rahastosiirto päätetään tilinpäätöksen yhteydessä. On mahdollista, että siirto muodostuu suuremmaksi, koska

rahastokustannusindeksin muutos on kuluvan vuoden aikana ollut korkea. Rahastosiirto huomioiden rahastojen tilikauden ylijäämäarvio on 9,0 milj. euroa.

Yhteenveto

Edellä esitellyistä muutoksista seuraa, että kaupungin tilikauden tulos on muodostumassa talousarviossa arvioitua paremmaksi. Vuoden 2021 tulokseen kohdistuu kuitenkin kertaluontoisia tekijöitä, erityisesti valtion koronatuett sekä tulevaisuusrahastoon kohdistuvat arvopapereiden luovutusvoitot. Kertaluontoisten tekijöiden johdosta vuonna 2021 suunnitellaan tehtäväksi investointivarauksia tulevia investointeja varten. Investointivarausten määrä ja kohteet päätetään tilinpäätöksen yhteydessä huomioiden vuoden 2021 toteutunut tilikauden tulos.

Peruskaupungin talousarvion on muutosten 6,6 milj. euroa alijäämäinen. Joensuun Vesi -liikelaitos sekä rahastot huomioiden vuoden 2021 talousarvio on 5,0 milj. euroa ylijäämäinen.

Vuoden 2021 talouden toteutumaan voi nyt esitettyjen erien lisäksi vaikuttaa käytöstä kokonaan tai osittain poistettujen rakennusten alaskirjaukset, joiden arvio tarkentuu loppuvuoden aikana. Alaskirjaukset heikentävät kuluvan vuoden tulosta. Lisäksi tulosta voi heikentää Siun soten mahdollisen katettavan alijäämän käsittely vuoden 2021 tilinpäätöksessä. Toisaalta talouden toteutumaan vaikuttaa erityisesti loppuvuoden verokertymä.

Muutokset huomioivat peruskaupungin käyttötalous- ja investointiosa sekä peruskaupungin ja ulkoinen tulos- ja rahoituslaskelma on esitetty pykälän liitteenä. Pykälän liitteenä on lisäksi esitys taloudellisten ja määrällisten sekä toiminnallisten tavoitteiden muutokseksi.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

muuttaa peruskaupungin käyttötalousosaa ja investointiosaa liitteiden mukaisesti,

muuttaa peruskaupungin ja ulkoista tulos- ja rahoituslaskelmaa liitteiden mukaisesti ja

hyväksyä muutokset taloudellisiin ja määrällisiin tavoitteisiin liitteiden mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talousjohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.